

Prædiken til 3. søndag efter Trinitatis

Luk. 15,1-10

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Alle toldere og syndere holdt sig nær til Jesus for at høre ham, og farisæerne og de skriftkloge gav ondt af sig og sagde: »Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.« Men han fortalte dem denne lignelse: »Hvis en af jer har hundrede får og mister et af dem, lader han så ikke de nioghalvfems blive i ødemarken og går ud efter det, han har mistet, indtil han finder det? Og når han har fundet det, lægger han det glad på sine skuldre, og når han kommer hjem, kalder han sine venner og naboer sammen og siger til dem: Glæd jer med mig, for jeg har fundet det får, jeg havde mistet. Jeg siger jer: Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse. Eller hvis en kvinde har ti drakmer og taber én af dem, tænder hun så ikke et lys og fejer i huset og leder ivrigt, lige til hun finder den? Og når hun har fundet den, kalder hun sine veninder og nabokoner sammen og siger: Glæd jer med mig, for jeg har fundet den drakme, jeg havde tabt. Sådan, siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over én synder, som omvender sig.«

Lukasevangeliet 15,1-10

”

Flere børn og unge får psykiatrisk diagnose”

Sådan hed overskriften forleden i en avis. Nærmere betegnet har 39 procent flere børn og unge under 18 år fået en diagnose end for ti år siden. 6,33 procent af alle under 18 år har i dag en diagnose.

Især er det ADHD og autisme, som er i stigning.

Stigningen er omdiskuteret. Er man bare blevet bedre til at udrede? Handler det om, at det kun er muligt at få ekstra midler, hvis man har en diagnose? Sygeliggør man unødigt en hel masse mennesker?

En far, som har en pige, som får en diagnose, er helt ude af den. Sygemeldt fra sit arbejde og på sovepiller. For hvordan skal det nu gå datteren? Hvad med fremtiden? Vil hun mon nogensinde få en uddannelse, vil hun altid stå på kanten?

Til en studenterfest taler han med en kvinde, som netop har fået konstateret dødelig kræft. Og mens han taler med hende, tænker han for sig selv, at ”bare det var mig!” Bare det var mig som var dødeligt syg imod at det til gengæld gik min datter godt her i livet.

Den forholdsvis lille besked om diagnosen kommer til at overskygge alt i farens liv – ja, den gør, at han altså umiddelbart var klar til at give afkald på selve livet. Og – beskeden blev til alt, hvad faren i denne periode forbandt med sin datter.

På den ene side vil enhver psykolog eller læge nok være kritisk overfor dette: Ingen diagnose siger alt om et menneske! Det er bare et arbejdsredskab. Noget, som udløser midler og fortæller, hvordan der kan

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 774, 124 årgang
Juni 2023
ISSN 0901-2214

behandles.

Men på den anden side: det at faren lade diagnosen fylde alting er ikke et enestående tilfælde.

Tendensen er helt generelt, at diagnosen bliver til meget andet og mere end den egentlig var tiltænkt. Det bliver til en definitiv kasse, som vi putter det hele menneske ned i.

Måske har det noget at gøre med, at vi mennesker elsker at sætte os selv og de andre i kasser, fordi det så bliver meget lettere at forstå denne mystiske verden, som vi er en del af og ikke mindst det mystiske fænomen, som mennesket er.

Diagnoser er meget gode, dem kan vi ikke undvære, har vi en svulst i hovedet, så har vi brug for, at lægen kan stille diagnose og operere. Og kan medicinering hjælpe til, at barnet kan være en del af fællesskabet i klassen, så er det måske også godt nok. Men det, som er det store spørgsmål er, hvad man kan sige om et menneske udover diagnosens begrænsning?

Det er noget, præsten Lone Vesterdal har arbejdet en hel del med i samarbejde med forskellige læger. Hun taler om henholdsvis det diagnostiske blik og det kristne sjælesørgerske blik. Et eksempel: En person kommer op til lægen og får at vide, at han eller hun skal tabe sig. Det er opgaven, og den er der alle mulige gode grunde til. Det er meget, meget sundhedsskadeligt at være overvægtig. Og ansvaret for, at det faktisk føres ud i livet, at personen taber sig, ja, det er i bund og grund personens eget. Det er noget, man må bære alene. Men. I kirken, i teologiens verden, der findes en anden tradition for at tale om et menneske. Der er tradition for, at der er mere at sige om et menneske end at det skal tabe sig, eller at det har den ene eller den anden psykiatriske diagnose. Her ses mennesket med et andet blik, med Guds blik.

Og her er jeg så fremme ved søndagens tekster fra Bibelen. Hvad siger det mon til den bekymrede, ja ligefrem angste far? Hvad siger det sjælesørgerske blik, som udspringer af Bibelens ord, om personen som er stærkt overvægtig eller har en svulst i hovedet? Hvad viser det os i forhold til al den lidelse,

som vi alle sammen oplever i vores liv?

Ja, først og fremmest – indledningsvis – hørte vi profeten Esajas tale utroligt klart: Gud er hos den, som er nedbøjet. Gud er hos den, som har et knust hjerte. Gud vil helbredelse og skaffe hvile og trøst: ”Hos de sørgende skaber jeg læbernes fugt: Fred, fred for den der er langt borte (...) jeg helbreder dem.”

Det er så konkret. Hvem har ikke hos en døende eller svært syg set hvordan netop de tørre læber er stærkt generende?

Og fra Lukasevangeliet hørte vi tilsvarende om, hvordan Herren søger efter den eller det, som er blevet væk:

Fåret. Hyrden lader hjord være hjord og går ud for at finde det vildfarne. Og den anden historie, hvor en kvinde mister en mønt og sætter hele huset på den anden ende for at finde den igen. Der bliver tændt lys, og hele huset bliver endevent.

Og så til sidst glæden i begge små fortællinger: Glæder jer med mig! Lyder det fra hyrden og kvinden til sidst. Og glæden handler ikke bare om det konkrete får og den konkrete drakme, nej, glæden indfinder sig i det øjeblik heldet erkendes, så skal der være fest og glæde sammen med andre.

Og naturligvis handler det ikke i egentlig forstand om hverken drakmer eller får. Nej, det handler om mennesket overfor Gud. At mennesket er så afgørende vigtigt for Gud, at han sætter alt til side for at hjælpe. Og det gælder ethvert menneske. Det gælder ikke kun farisæeren, den skriftkloge, den overvægtige eller autisten. Nej. Ethvert menneske uagtet diagnose og øvrige livsomstændigheder.

Ved lægen hører vi, at vi er vores egen diagnose. Du skal selv lære at leve med den og tage ansvar for den. Den er dit problem. Udover at det kræver en masse konkrete handlinger i hverdagen, så er der også en stor ensomhed forbundet med det. Mange føler sig isoleret fra det menneskelige fællesskab og verden.

Faren jeg begyndte med fortalte hjerteskrærende, hvordan han var til en studentefest i familien, da

han faldt i snak med den kræftsyge kvinde, som han gerne ville bytte med, hvis hans egen datter til gengæld blev rask. Udover det fortalte han også om en vrede overfor alle de andre gæster: Der sad de med deres perfekte liv. Særligt værtsparret, som fejrede deres 12-tals-student uden nogen form for diagnose. Det gav ham kvalme. Det gav ham lyst til at løbe langt væk. De anede jo ikke, hvor godt de havde det, og det fyldte ham med vrede og ubehag. Hans egen datter ville aldrig blive student.

Der sad manden altså på afstand. Og netop det er også hvad utallige undersøgelser viser, at diagnoser tit medfører: en følelse af isolation. Man føler at man skiller sig ud, at ens verden er gået i stykker. Den bekymringsløshed som de andre virker til at leve i, den har man ikke længere.

Til faren som sidder og er vred på alle de andre til festen, såvel som alle os andre, der kan nikke genkendende, dér lyder i stedet med det kristne sjælesørgerske blik: Vend i stedet vreden imod Gud. Med ord fra Peters brev til i dag: Kast al din bekymring på Gud, – for han har omsorg for dig! Han har omsorg for dig. Og – nok så vigtigt – alt det skal du ikke gå rundt og bære på alene.

Måske faren vil indvende, at den omsorg giver han ikke meget for, den får jo ikke datteren til at slippe af med diagnosen. Og det har han jo ret i. Vi lever i en verden, hvor folk bliver syge uden nødvendigvis at kunne blive helbredt – ja, hvor diagnoserne snart er hvermandseje. Og: Vi lever i en verden, hvor døden på et tidspunkt indtræffer for os alle sammen. Hvor én diagnose er sikker, nemlig sygdommen til døden.

Men ikke desto mindre, selvom verden ganske rigtigt ser sådan ud, så ser den også ud på en anden måde, og det skriger og længes vi efter at høre:

Den ser ud på en anden måde, fordi Gud har taget bolig i verden. Gud er her i verden. Det eneste vi kan sige er altså ikke at verden er død og sygdom.

Verden er også et sted, hvor Guds ånd er til stede. Hvor han ihærdigt leder efter enhver af os med samme ihærdighed som kvinden ledte efter drakmen og hyrden ledte efter fåret. Vi kan måske ikke

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk

umiddelbart få øje på det, fordi vi har så travlt med alt vores eget. Tanker om skæbnens uretfærdighed, misundelse overfor de andre eller frygt for døden. Alt sammen leder det os det samme sted hen, nemlig væk fra Gud. Væk fra troen på, at der er mening og sandhed til. Væk fra troen på, at livet ikke er uretfærdigt og meningsløst. Det er det, man også kalder synd. Og det er et såre menneskeligt sted at være.

Hvis faren nu begyndte at gå de øvrige gæster på klingen til studenterfesten, så lur mig om ikke også flere af disse følte sig på afstand af det hele. At hver sad med deres bekymringer. I en vis forstand er det et vilkår at have det på den måde. Og lur mig om ikke netop denne samtale med et andet menneske ville bringe faren tilbage til en eller anden spinkel tro? En anelse livsmød?

Lukasevangeliet i dag taler om at være i ødemar-ken. Det er faktisk dér de 99 får efterlades af hyrden. Og ødemarken eller ørkenen er ikke noget tilfældigt sted i bibelsk sammenhæng. Nej, ørkenen er netop meget ofte dér, hvor mennesket møder Gud. Hvor alt andet skrælles væk og mennesket indser, hvad det higer efter i sit inderste: Vi kan kalde det lykken, kærligheden, trygheden eller freden. En længsel, som bor i os. En længsel, der gør os urolige, indtil vi finder hvilen hos Gud.

Og hvorfor nu Gud? Hvorfor kommer hvilen ikke, hvis vi eller vores kære bare bliver helbredt for diagnosen? Tja. Mon ikke noget andet følger efter? Mon ikke det gælder, at så snart en ond ånd er jaget ud, så tager den en hel del andre med sig retur? Lukas siger i hvert fald at KUN i troen på Gud findes den udelte glæde.

Og den lykkelige og fantastisk besked til os i dag er, at Gud er kommet til os. Og Gud leder efter os, hvis vi er væk for ham. Hos lægen følger efter diagnosen en række ting, vi skal gøre. Hos Gud følger efter diagnosen, efter at vi føler os fanget i ødemarken, dér følger den guddommelige medicin ganske uden recept: Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.

Urolige hjerte, luk op for Guds fred.

Amen.

Kristine Krarup Ravn

Sognepræst i Blovstrød

Salmer (Den Danske Salmebog):

3: Lovsynger Herren

36: Befal du dine

323: Kirken den er

44: Urolige hjerte

474: Jesus Krist

31: Til himlene